Пам'ятаймо про Україну!

SVOBODA СВОБОДА

UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

VOL. CIII. No. 31 | JERSEY CITY and NEW YORK, | THURSDAY, FEBRUARY 15, 1996 | CENTS 75 ЦЕНТІВ | ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК | ЧЕТВЕР, 15-го ЛЮТОГО 1996 р. | Ч. 31. РІК CIII

ЗЛОЧИНИ ПЕРЕД УКРАЇНОЮ ПЕРЕСТАЮТЬ БУТИ СЕКРЕТОМ

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 9-го лютого, в газеті „Вечірній Київ" надруковано статтю Григорія Мусієнка „Ядерний гриб серед чистого неба України", у якій розповідається, що ще перед катастрофою в Чорнобилі над Україною проводили таємно ядерні вибухи, а людей з тих районів не вивозили.

Це, фактично, розповідь учасника і очевидця жахливого експерименту академіка Романа Макара, який сьогодні працює директором Інституту „Укрґазпроєкт". Академік розповів про ядерний вибух на Харківщині, здійснений 25 років під прикриттям пошуків нафти і ґазу.

У Красноградському районі на Харківщині, біля села Хрестище 1970 року виявлено потужне ґазоконденсатне родовище. До кінця 1971 року там просвердлили вже 17 свердловин, глибиною до 3,000 метрів. Та на одній з них сталася пожежа. Утворився кратер, який поглинув не лише буровий комплекс, але й усе, що до нього примикало. Пожежу ніяк не могли погасити. Найпростішим був спосіб розкопування, але з Москви надійшло рішення ЦК КПСС та Ради Міністрів СССР: застосувати ядерний пристрій.

За словами академіка Макара, в пустелі Туркменії та в тундрі Комі такі вибухи вже застусовувано, але вони не були ефективними. І все ж у Кремлі вирішили підірвати ядерний пристрій в населеному реґіоні України. Ось розповідь академіка Р. Макара.

„Це була неділя, 10-го липня 1972 року. Стояла тиха соняшна погода. На небі ані хмаринки. Всі учасники перебували на заздалегідь визначених місцях. Біля командного пункту лопотів крилами гелікоптер, готовий негайно піднятися в повітря. Всім наказано було стати навшпиньки (запобіжний захід, щоб не зламало хребет від поштовху ґрунту). Пішов відлік часу і рів-

(Закінчення на стор. 3)

Д. Табачник критикує парляментаристів

Київ (Р. Р.). — У п'ятницю, 9-го лютого, газета „Незавісімость" надрукувала відгук голови Адміністрації Президента України Дмитра Табачника на реакцію парляментарної більшости після звернення Президента України Леоніда Кучми до Верховної Ради. Зокрема виступ депутата Володимира Мойсеєнка, який від імени лівих сил у парляменті назвав доповідь про концепцію конституції „антидержавною" та „антиукраїнською".

Д. Табачник нагадав, що в той день, тобто, у вівторок, 6-го лютого, представник Президента в парляменті України Віктор Мусіяка ще до початку раннього засідання звернувся до головуючого на сесії О. Мороза з проханням оголосити звернення Президента. Однак цю змогу йому надали аж в кінці дня, та й то під тиском кількох груп і фракцій.

Головний зміст звернення — це заклик до узгодженої праці над економічними законопроєктами, пояснив Д. Табачник. Президент Л. Кучма нагадав скільки документів передано на розгляд депутатів і зазначив, що ці законопроєкти дуже потрібні. Верховна Рада їх досі не прийняла, що за підрахунками Міністерства Економіки завдає великих втрат бюджетові. Отож прем'єр-міністер і звернувся до парляменту ще 20-го січня з проханням розглянути в першу чергу найнеобхідніші 37 законопроєктів. На сьогодні ж їх ухвалено тільки шість. Це, за словами Д. Табачника, найкраще ілюструє співпрацю Верховної Ради з Урядом.

Д. Табачник також розповів про спільну заяву президії ЦК КПУ і депутатської фракції комуністів, у якій міністра юстиції Сергія Головатого звинувачується в порушенні їхніх, комуністичних, прав. І це в той час, коли самі комуністи, в тому числі й лідер Петро Симоненко, ведуть антидержавну пропаґанду, закликаючи у „братську сім'ю народів СССР". При чому П. Симоненко робить це просто з депутатської трибуни.

Звернув увагу Д. Табачник і на той факт, що ні Ґеннадій Зюґанов, ні російські комуністи ніколи не виступали проти державної незалежности Росії, а українські комуністи тільки те й роблять, що борються за нове поневолення українського народу.

Сен. Ф. Ґремм відтягнув свою кагдидатуру

Манчестер, Н.Г. — Глибоко розчарований своїми поразками в Луїзіяні та Айові за номінацію своєї Республіканської партії на кандидата у президентських виборах 1996 року, тексаський сенатор Фил Ґремм у вівторок, 13-го лютого, вирішив припинити свою участь у цій боротьбі. Цим своїм рішенням він не тільки став першою жертвою передвиборчих кампаній, але також відкрив можливість Патрикови Б'юкененові стати майже єдиним представником консервативної фракції республіканців.

Перебуваючи коротко в Гю Гемшир, сен. Ф. Ґремм заявив кореспондентам засобів масової інформації, що повертається до Вашінґтону, що подивитись правді ввічі та вирішити, як бути далі. Тимчасом аналітики та політичні спостерігачі намагаються відгадати котрому з кандидатів Ф. Ґремм віддасть свою підтримку.

Вибуття сен. Ф. Ґремма є таки дивною химерою політики, зокрема, коли принайменше на папері, все від самого початку було на своєму місці та вказувало на успіх: сенатор з відповідним політичним стажем і досить багатою на фонди скринею для виборчої кампанії, бо тільки в минулому році він зібрав 21.1 млн. дол., а також з добре опрацьованою економічно-соціяльною програмою, яка, виглядало, є сприємлива для більшости членства Республіканської партії.

З вибуттям сен. Ф. Ґремма на листі залишилось ще вісім кандидатів, які за наступних кілька днів мусять переконати виборців у Ню Гемшир, де передвибори відбудуться у вівторок, 20-го лютого.

ЧЕЧЕНЦІ НЕ СКЛАДУТЬ ЗБРОЇ

Анкара, Туреччина. — В інтерв'ю для турецької газети „Сабах" провідник чеченського національно-визвольного руху Джохар Дудаєв сказав: „Війна в Чечні триватиме, якщо залишиться хоч один патріот нашої батьківщини. В наступні роки її полум'я охопить весь Кавказ. Це не просто війна чеченців, це одне з питань світового маштабу".

Дж. Дудаєв передбачає, що протистояння в Чечні продовжуватиметься ще щонайменше 50 років. Він остеріг, що коли росіяни не позбудуться своєї експансіоністичної політики, то збройні акції в республіці врешті-решт стануть „запалом третьої світової війни". „Ми ніколи не складемо зброї. Якщо ж ситуація змусить нас залишити чеченську територію, ми підемо у ті країни, де діють мусулманські рухи опору, і станемо на їхній бік".

Дж. Дудаєв знову висловив нарікання на Західню Европу, яка „байдуже спостерігає,як росіяни знищують наш народ. Вона доспостерігається до того, що війна постукає і в її двері. Якщо світ спільними зусиллями не зупинить Росію, то балянс сил зміниться і невдовзі війна перекинеться на турецьку територію, а звідти й на інші, передусім европейські країни".

Тим часом у Москві на пресовій конференції колишній президент СССР Міхаїл Ґорбачов виклав свій плян замирення в Чечні. На його думку, проблему можна розв'язати тільки шляхом прямих переговорів між президентом Росії Борісом Єльцином і чеченським лідером Дж. Дудаєвим. М. Ґорбачов визнав, що покладання російського уряду на збройну силу не виправдало себе, але так само не вдалося Дж. Дудаєву відірвати Чечню від Росії. Тому треба негайно починати переговори, бо в інакшому випадку годі уникнути маштабної громадянської війни.

А. Лопату звільнено

Київ (Р. Р.). — В суботу, 10-го лютого, Президент України Леонід Кучма підписав указ про звільнення Анатолія Лопати з посту начальника Головного штабу Збройних Сил України і першого заступника міністра оборони України, „у зв'язку з переходом на іншу працю". Про це повідомив „Урядовий Кур'єр" з 13-го лютого.

„Всєукраїнскіє Вєдомості" з 13-го лютого поінформували, що резиґнація А. Лопати викликана суперечностями між міністром оборони Валерієм Шмаровим і А. Лопатою з питань концепції будівництва Збройних Сил, а також ходом їх реформування.

„ОМРІ Дейлі Дайджест" повідомив, що В. Шмаров виступав за чисельне зменшення української армії до кінця цього десятиліття з 470,000 осіб до 350,000 в той час, як А. Лопата був за більше військо. А. Лопата також не погоджувався із запляннованим реформуванням військових округ, за яким військо передається на утримання реґіонам.

Існування конфронтації між А. Лопатою і В. Шмаровим підтвердив і секретар Ради Національної безпеки при Президенті України Володимир Ґорбулін, який також зазначив, що ген. Лопата „виніс на суд громадськости питання, які є державною таємницею".

Виконуючим обов'язки начальника штабу призначено генерал-полковника Івана Біжана.

В. Огризко став керівником зовнішньополітичного управління Адміністрації Президента

Київ (УНІАР). — На пресконференції в Адміністрації Президента 14-го лютого представлено Володимира Огризка, нового керівника управління з питань зовнішньої політики Адміністрації Президента. На цей пост його призначено 29-го січня розпорядженням президента.

В. Огризко народився 1956 року. В 1978 році закінчив факультет міжнародних відносин і міжнародного права Київського Університету. За його словами, він „пройшов шлях від аташе, тобто найнижчого посту в Міністерстві Закордонних Справ, до радника і помічника міністра закордонних справ".

В. Огризко також сказав, що стосунки управління зовнішньої політики Адміністрації Президента і Міністерства Закордонних Справ України є конструктивними і не суперечать одне одному.

На думку В. Огризка, управління зовнішньої політики має передусім спрямовувати випрацювання зовнішньополітичних ініціятив в аналітичному напрямку.

„Зелені" України вимагають закрити ЧАЕС

Київ (Р. Р.). — Тут 9-го лютого Українська Екологічна Асоціяція „Зелений світ" та міжнародна організація „Ґрінпіс" звернулися з відкритим листом до голови Верховної Ради України Олександра Мороза.

Автори листа висловили обурення з приводу висловлювань О. Мороза щодо проблеми закриття Чорнобильської Атомної Електростанції. Голова парляменту висловив думку, що меморандум, підписаний Україною 20-го грудня 1995 року в Канаді про закриття ЧАЕС, приведе до руйнування енерґетичної системи України.

У листі „зелені" нагадують, що катастрофа на ЧАЕС у 1986 році була другою, оскільки перша сталася ще у 1982 році, але її замовча-ли. За 10 місяців 1994 року на атомних станціях України сталося 125 випадків порушення режиму праці атомних бльоків, з них 109 — на Чорнобильській АЕС. Автори листа запитують, чи може хтось ґарантувати, що не станеться третьої аварії.

„Зелені" виступали і виступають проти атомної індустрії, оскільки розробка покладів урану тягне за собою демографічний спад, онкологічні хвороби, народження калік і все це приведе до знищення української нації. Велике занепокоєння викликає зберігання радіяційних відпадків, які забруднюють ґрунт і воду.

На думку „зелених", енерґетична незалежність України не повинна базуватися на ядерному паливі та кадрах для АЕС, отриманих з Росії. Україна має розвивати альтернативні джерела електроенерґії, пишуть автори листа, і закликають О. Мороза вжити заходів, щоб недопустити до перетворення України на могильник ядерних речовин.

ВИБУХНУЛО НАФТОСХОВИЩЕ

КРЕМЕНЧУК. — У неділю, 11-го лютого, о 5-ій год. ранку сталася пожежа у сховищах кременчуцького акціонерного товариства „Укрнафта" на Полтавщині. Вибухнула цистерна, у якій було 750 тонн бензоли. Пожежа тривала сім годин. Загинула 25-річна жінка, Олена Лагода, що працювала оператором.

Л. Фарраккан відвідав Іран

Теґран, Іран. — Луїс Фарракан, лідер американського руху чорних мусулман „Нація ісляму", приїхав до Ірану на святкування 27-ої річниці ісламської революції, у висліді якої повалено прозахідню монархію шаха Паглеві.

У своєму виступі перед депутатами іранського парляменту Л. Фарракан, між іншим, сказав, що розпочатий ним процес згуртування мусулман у З'єднаних Стейтах Америки невдовзі „послужить боротьбі з антиіранською політикою Вашінґтону".

Проіранські та антиамериканські висловлювання Л. Фарракана повторено у програмі державної телевізії Теґрану, яка показала моменти перебування американського ісламського радикала на сесії парляменту у присутності 270 депутатів. „Іслямська революція в Ірані є ідеальним взірцем урядової діяльности, яка має своєю основою Коран",— сказав Л. Фарракан.

Кульмінацією свята у Теґрані стала недільна демонстрація, в якій, згідно з повідомленнями іранської преси, взяло участь декілька мільйонів осіб. Серед промовців був також і Л. Фарракан, а після демонстрації він мав зустрічі з офіційними іранськими керівниками.

В понеділок, 12-го лютого, Л. Фаракан відвідав святе місто Кум. Там він знову підкреслив, що іранська мусулманська революція „надихнула відродження ісляму в усьому світі".

Ю. Сергєєв назвав заяву російського представника провокацією навколо ЧФ

Київ (УНІАР). — Відвертим втручанням у внутрішні справи України і провокацією назвав керівник управління інформації Міністерства Закордонних Справ України Юрій Сергєєв заяву Георгія Тихонова, голови Комітету Державної думи Росії з питань СНД і зв'язків із співвітчизниками.

Г. Тихонов під час перебування в Криму сказав, що Севастопіль був, є і буде головною базою Чорноморської фльоти і у складі Росії. Г. Тихонов у складі російської делеґації брав участь в обговоренні з командуванням ЧФ проєкту закону про Чорноморську фльоту.

На тлі активізації українсько-російського переговорного процесу, в тому числі і щодо проблем ЧФ, подібні заяви, це не що інше як спроба створити проблеми на шляху вреґулювання добросусідських відносин з Росією, сказав Ю. Сергєєв.

МЗС України вживатиме активних дій, але дивує те, що до цієї провокації причетні і депутати Верховної Ради України, зазначив Ю. Сергєєв. За „круглим столом" з російськими представниками сиділи лідер Громадянського Конґресу України О. Базелюк та голова групи „Союз" ВР України Іван Симоненко.

Ю. Сергєєв також сказав, що утиски росіян у Криму, а саме недостатня кількість російських шкіл, російськомовних програм на радіо і телебаченні — це просто перекручення фактів.

Він також висловив здивування з приводу рекомендацій включити в загальнополітичний договір питання про подвійне громадянство, коли це питання за узгодженням сторін з тексту договору винесено.

В Україні

ВОЛИНЬ ЗАЧАРУВАЛА О. МОРОЗА

ЛУЦЬК. — Голова Верховної Ради України Олександер Мороз відвідав Волинську область. Виступаючи в Луцьку, він сказав: „Волинь взяла мене за серце. Тут прекрасні люди". Голова парляменту відвідав автомобільний завод, зустрівся з керівниками области, агропромислових підприємств, банкірами і керівниками Соціялістичної Партії України.

СТРАЙК СПОВІЛЬНЮЄТЬСЯ

КИЇВ. — Міністер вугільної промисловости України Сергій Поляков висловив переконання, що страйк поволі припиняється. Однак зі страйкових квартир надходять інші інформації: за станом на 13-го лютого не працюють 81 шахти, а 91 шахта працює без відвантаження вугілля. Шахтарям продовжують надходити гроші на погашення боргу, однак шахтарі тепер вимагають індексації заробітків з урахуванням інфляції. З'ясувалося, що шахтарям державний бюджет не заборгував нічого. Боржниками є споживачі вугілля. З огляду на це, прем'єр-міністер Євген Марчук сказав: „вивести галузь з кризи може тільки її реформування".

ПОГРОЖУЮТЬ ПОВЕРНЕННЯМ ДО СССР

СЕВАСТОПІЛЬ. — Тут у Будинку Офіцерів відбулася зустріч депутатів російської Державної думи з командуванням Чорноморської фльоти і мешканцями міста. Голова Комітету зв'язків з СНД Ґеорґій Тіхонов сказав, що коли на виборах у Росії переможуть комуністи, то вони зроблять усе для відродження СССР. Він також поінформував, що Державна дума плянує розглянути проєкт закону про статус Чорноморської фльоти.

КОНСТИТУЦІЙНИЙ РЕФЕРЕНДУМ МОЖЕ ОСЛАБИТИ УКРАЇНУ

КИЇВ. — Якщо Президент і Верховна Рада не дійдуть до згоди і питання про ухвалення конституції буде винесене на референдум, Україну очікують неґативні наслідки, дійшли до такого висновку експерти Фонду „Українська Перспектива". Конституцію не визнають Крим, східні й південні області України; в Криму посиляться антидержавницькі тенденції; загостриться реґіональне протистояння і значно послабне становище держави на переговорах із сусідами, особливо з питань кордонів і громадянства, вважають експерти. На їхню думку, головним критерієм у ході референдуму буде особа Президента Леоніда Кучми, а точніше рівень довір'я чи недовір'я до нього. Л. Кучма був обраний президентом завдяки переважній підтримці східних і південних областей України. Тепер рівень довір'я до нього в цілому по Україні становить 20 відсотків.

ПРЕДСТАВНИЦТВО ПРЕЗИДЕНТА НЕ ПРЕТЕНДУЄ НА УРЯД КРИМУ

КИЇВ. — Представник Президента України в Криму Дмитро Степанюк пояснив необхідність та правні підстави поглиблення і посилення уповноважень представництва Президента на півострові. У зверненні до кримчан він заперечив те, що представництво Президента в автономії має замінити Верховну Раду і уряд Криму. Нові уповноваження представництва спрямовані на забезпечення на півострові українського законодавства і „здійснення тут державної політики в визначених законодавством сферах на захист прав та інтересів громадян", сказано у зверненні.

УНА БЛЬОКУВАТИМЕ ДОРОГУ Б. ЄЛЬЦИНОВІ

КИЇВ. — Передбачається заблькувати трасу Київ—Бориспіль, по якій їхатиме з летовища Президент Росії Борис Єльцин під час своїх відвідин України, сказав 12-го лютого на „круглому столі", присвяченому підготові до цієї візити, заступник голови УНА Дмитро Корчинський. Він зазначив, що всі заходи протесту матимуть ненасильницький характер і будуть в межах конституційного поля України. Також голова політреферентури УНА Анатолій Лупиніс висловився проти підписання широкомаштабного договору з Росією. „У Москві немає з ким цей договір підписувати, оскільки там ситуація не стабільна", сказав він.

ЗБИРАЮТЬ ПІДПИСИ ПРОТИ ОБОВ'ЯЗКОВОЇ СЛУЖБИ В АРМІЇ

КИЇВ. — Українська Студентська Спілка починає кампанію збору підписів за проведення загальноукраїнського референдуму щодо скасування обов'язкової служби у війську, повідомила УНІАР. УСС робить це з метою привернення уваги громадськости до проблем призову юнаків у збройні сили. Крім київської філії УСС, у кампанії бере участь ряд інших організацій, які входять до Всеукраїнського громадського об'єднання за добровільну військову службу.

В АМЕРИЦІ

НЕЗВАЖАЮЧИ НА ВИБУХ, що його здійснено минулого тижня у центрі Лондону та за який відповідальність взяла ІРА (Ірляндська республіканська армія), ЗСА вирішили продовжувати свої контакти з цією організацією, зокрема з її політичною віткою Шин Фейн. Державний департамент підкреслив і те, що не вважає за відповідне робити будь-які перешкоди керівникам згаданої ірляндської організації у приїзді до ЗСА. Речник Білого Дому Майкл МекКеррі повідомив, що важко собі уявити будь-які успіхи у мирних переговорах не маючи контактів з ІРА чи Сінн Фейн. А президент Билл Клінтон не уважав за відповідне входити у дискусію з репортерами засобів масової інформації в цій справі тільки зазначив, що, отримавши всі факти він зробить ,що на його думку буде найкращим для осягнення замирення в Ірляндії.

НАЙНОВІШІ ДОСЛІДИ вказують, що 40 відсотків 20-річних молодих негрів у Каліфорнії є в'язнями, або знаходяться на пробних тимчасових звільненнях з тюрми. Ці досліди є тільки одними з багатьох, які проведено останніми роками, що вказують на невідрадну пропорційність молодих негрів, які скоріше чи пізніше опиняються в каральній системі країни. Автор цих найновіших дослідів Вінсент Шіралді твердить, що така статистика є наслідком більш гострих покарань молодих негрів за уживання наркотиків, як їхніх білих чи еспаномовних одноліткїв, убогість , брак доброї праці та недостатньої освіти, зокрема у їхніх міських гето.

ПАПА ІВАН ПАВЛО II закінчив свою 69-ту закордонну подорож і повернувся до Риму. Під час семиденної візити до країн Центральної Америки він відвідав Ґватемалю, Нікараґуа, Сальвадор і Венесуелю. Італійські журналісти повідомили, що у венесуельській столиці Папі зробилося зле і лікарі негайно дали йому кисневу маску. Однак офіційний представник Ватикану сказав, що здоров'я Івана Павла II „не погіршилося і він повною мірою виконує свої функції". Незважаючи на поважний вік — у травні Папі сповниться 76 років — він за 17 літ свого понтифікату здійснив набагато більше поїздок, ніж будь-який з його попередників: 190 подорожей по Італії і за її межами.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, NJ 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Передплата на рік $100.00, на півроку-$60.00. Для членів УНСоюзу $75.00 річно, на півроку-$40. За кожну зміну адреси-$1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріали.
Головний редактор: Зенон Снилик

Second Class Postage paid at Jersey City, NJ

Незабутні братчики

Цими днями виповнилося 150 років від часу виникнення Кирило-Методіївського Братства, яке, незважаючи на його недовгу діяльність, ввійшло помітною сторінкою в історію національно-визвольної боротьби нашого народу. Передусім тому, що неформальним лідером братства, його ідейним промотором був Тарас Шевченко.

Згадаймо тодішню і ще передншу дійсність. Після переяславського зашморгу, після неуспіху Мазепи, після остаточного зруйнування Запорозької Січі Катериною II на Україну насунулася темна ніч неволі. Все славне, героїчне, нескорене залишилося в минулому. Український народ став об'єктом цілеспрямованого нищення в усіх ділянках життя — від традиційного господарського укладу до духових підвалин. Цю трагедію нашої нації засвідчили навіть самі росіяни, як от декабрист Кіндрат Рилєєв, автор двох знаменитих українолюбних поем. „Чи можу я холоднокровно читати „Войнаровського" і „Наливайка"? Прийміть від мене і від усіх моїх земляків щиру подяку. Ми ще не згубили з очей діла великих мужів-Українців, і в багатьох серцях ще не згасла давня сила почувань і любови до батьківщини",— писав до К. Рилєєва український історик Микола Маркевич.

Однак та „давня сила почувань і любови" не переступала меж етнографізму і романтичної туги за давниною. Це стосується навіть таких знаменитих піонерів української літератури, як Котляревський, Гулак-Артемовський, Метлинський, Чужбинський, Максимович. Всі вони палко любили рідну мову, щиро поважали народні звичаї, та це не заважало їм у той же час бути московськими патріотами-великодержавниками.

Такий же романтично-етнографічний характер мав націоналізм перших українських галицьких письменників, зокрема "Руської трійці", один з авторів якої, Яків Головацький, згодом перейшов від проповідування єдности західніх і східніх українців і від визнання їхньої окремішности і від поляків, і від москалів, до відвертого москвофільства.

Та час, всупереч найнесприятливішим історичним обставинам, працював для України, для її ідеалу. Той факт, що українці справді є окремою нацією, з власним світовідчуванням і світорозумінням, з неповторним, як тепер по-вченому кажуть, генетичним кодом нації, промовисто переважав — достатня частина народу повсякчас залишалася національно свідомою і невідступно прямувала до святої мети, до національної волі.Одним кроком на цьому шляху й стало Кирило-Методіївське Братство, головна політична ціль якого полягала у заснуванні всеслов'янської демократичної федерації. Пройнятий християнським гуманізмом статус братчиків містив водночас значну долю наївного слов'янофільства. Читаємо там: „Приймаєм, що при об'єднанні кожне слов'янське плем'я повинно мати свою самостійність, а такими племенами визнаємо: південнорусів, північнорусів з білорусами, поляків, чехів зі словенцями, лужичан, іллпіросербів з хорутанами і болгар". Ми, пізніші покоління, знаємо, яку „незалежність" дістали згадані „племена" при об'єднанні з „великорусами". Але геніяльний Шевченко вже тоді передбачав це. Ось як згадує про одну зі зустрічей братчиків студент Київського Університету св. Володимира Ю. Белин-Кентжицький: „...Під одним православним царем і в одній православній вірі всі повинні поєднатися,— загомонив Костомаров. —Ось тобі, бабо, весілля! — відповів Шевченко.— Ти, Миколо, хочеш усіх слов'ян до попової хати завернути".

Були братчики і братчики. Одні сентиментально сюсюкали: „Браття москалі і поляки, отсе говорить до вас Україна, нещасна сестра ваша, яку ви розп'яли і замучили, але вона не пам'ятає лиха, готова простити вам усе", — інші, власне, тільки Шевченко і Микола Гулак, ясно здавали собі справу, що лише революційна боротьба приведе український народ до волі.

Гірко говорити, що більшість братчиків під час арештів і допитів виявилися слабодухами, ще й дякували цареві за „ласку". Тільки могутній Шевченко не зрікся своїх переконань і Гулак, в'язень Шліссельбурґу, політичний радикал і блискучий математик, автор геометричної теореми чотирьох вимірів, яка на ціле століття до Айнштайна проклала шлях до загальної теорії відносности.

Властиво, присутність цих двох нескорених українців серед братчиків і зробила братство значною подією в житті нашого народу.

Сергій Миронюк

ГЕНЕРАЛИ ЗВИНУВАЧУЮТЬ МО В ДЕРЖАВНОМУ ПЕРЕВОРОТІ

Міністерство Оборони України вчинило державний переворот, домігшись прийняття на засіданні Національної Ради Безпеки 26-го січня рішення про ліквідацію військових округ і створення натомість військових корпусів, які будуть на утриманні реґіонів, пише головний редактор „Вечірнього Києва" Віталій Карпенко в числі з 8-го лютого.

За словами В. Карпенка, до нього звернулися патріотично настроєні українські генерали, прізвища яких він не наводить, з проханням повідомити громадськість про цю подію, бо на їхню думку, вчинено державну зраду України з боку тих, хто має її захищати.

Концепцію такої реформи Збройних Сил України пише В. Карпенко, випрацював „підпільний", „тіньовий" генеральний штаб на своїх засіданнях в лісі під Києвом.

Коли концепція була готова, підписувати її поодинці викликали начальників управлінь МО. Більшість генералів поставили свої підписи. Відмовилися лише генерали Геннадій Гурін, перший заступник начальника Генерального штабу, та Анатолій Коркішко, начальник головного оперативного управління Генерального штабу.

Підписану концепцію міністер оборони показав Президентові Леонідові Кучмі, даючи йому зрозуміти, що вся військова еліта з нею згідна. Таким чином, на думку генералів-патріотів, Л. Кучму обманули.

Як пише В. Карпенко, заплянована реформа Збройних Сил України шкідлива і ворожа Україні з чотирьох причин.

Поперше, вона здійснює ідею федералізації України, що в теперішніх умовах означає розчленування держави з метою її знищення.

Подруге, ліквідується окружний (фронтовий) рівень командування Збройними Силами і пропонується територіяльні формування на базі корпусу, що ні історично, ні психологічно не властиві війську України. Після реформи реґіони матимуть свої війська, які утримуватимуть за рахунок свого бюджету. Це дозволить їм відчутно впливати на них.

Потретє, руйнується централізоване командування Збройними Силами, можливість при необхідності розгортати на базі округ фронти на напрямках можливого нападу; Дніпропетровський замість Київського, Приморський на базі Одеського та Західній на базі Прикарпатського.

Почетверте, заплянована ліквідація полків поставить армію в скрутне становище, бо всі військові містечка ще з царських часів будувалися під полки і розташувати в них корпуси без перебудови неможливо.

Генерали вважають, що заплянованою реформою виконується замовлення на ліквідацію України як незалежної держави. Економіка вже зруйнована, залишилося зруйнувати армію.

Цей процес розвивається, пише В. Карпенко, такими етапами: відмова від тактичної ядерної зброї, ліквідація стратегічних ядерних ракет, зруйнування системи вищої освіти, масове звільнення з армії національно свідомих професіоналів, неконтрольована торгівля зброєю, необґрунтоване розформування збройних частин, відсутність належної системи бойової та національно-політичної підготови, відмова від Чорноморської фльоти.

Генерали вважають, що Збройні Сили України вже сьогодні є небоєздатні. Немає пального для військової техніки, гелікоптери не літають, п'ять років протиповітряна оборона не стріляє.

Міністер оборони В. Шмаров і вище керівництво МО частіше буває в казармах НАТО, ніж у своїх власних, пише В. Карпенко.

Генерали також розповіли В. Карпенкові, що після знищення ракетних шахт на Миколаївщині на зустрічі з В. Шмаровим, міністер оборони Росії Грачов „розчулено визнав: 'Я думав, що ви тут такі самостійники... А ви такі ж, як і в Москві...'"

Генерали-патріоти глибоко обурені тим, що сталося і оцінюють дії вищого керівництва МО як державну зраду. На їхню думку, існує лише один вихід: вся колегія МО мусить зрезиґнувати, а до керівнитва повинні прийти українські, національно свідомі професіонали. „І тоді досить одного року, щоб нинішній 'військовий натовп' перетворити на боєздатну, мобільну, здатну забезпечити оборону держави армію".

Оксана Сновидович-Мазяр

УКРАЇНСЬКИЙ ПАШПОРТ — ТІЛЬКИ ДЛЯ БАГАТИХ?

Декілька місяців тому на першій сторінці газети „Свобода" була поміщена коротенька замітка про те, що „вже є українські пашпорти". Прочитавши це, з полегшенням відітхнув не один з нас — мовляв, нарешті зможуть українські громадяни отримати у своїй державі свій власний документ.

Так гадалося й мені, однак, як свідчить практика, мова йшла, мабуть, про два різні роди пашпортів. Бо в підсовєтській Україні їх таки було два. Для читачів, які цього не знали, хочу особливо підкреслити, що тут слово „пашпорт" вживаю не в тому розумінні, до якого звикли громадяни вільного світу — не як документ, що дозволяє їм мандрувати поза межами їхньої країни. Йде мова про пашпорт „внутрішній", який можна було б прирівняти до відомого „I. D.", який уживають в ЗСА. Це щось середнє поміж „social security card" (картка соціяльного забезпечення) та „driver's license" (право їзди автом).

Пашпорт старого зразка, так званий „Паспорт ґражданіна СССР", має розміри кишенькової книжечки в твердій оправі багряно-червоного кольору. Він має нумер та записи — прізвище, ім'я, по батькові, дату народження та місце проживання, і обов'язково — фотографію власника документу. Якщо людина одружилася, до пашпорту ставилося спецпечатку і зазначалося місце одруження, дату та повне ім'я другої особи даного подружжя тощо. Також батькам вписували дані щодо їхніх неповнолітніх дітей.

Пощо громадянам України „внутрішній пашпорт"? Без нього, на жаль, не ступиш кроку! Без нього неможливо купити квиток на літак, замовити житло в готелі, влаштуватися на працю. Під час виборів бюлетені виборцям видавалися на основі власноручно поданого пашпорта. В останніх часах житлово-комунальні управління за пашпортом видавали купони на цукор, встановляли оплату за мешкання і т. д. Підсумовуючи сказане, цей „внутрішній пашпорт" був і залишається єдиною державою визнаною виказкою для громадян, яким виповнилося 16 літ, в країнах колишнього Совєтського Союзу.

Пашпортна система в Україні, зокрема в Галичині, була введена окупаційним совєтським режимом після Другої світової війни для контролі населення та інших цілей — тільки їм, окупантам, відомим. Пашпортизація була примусовою акцією. Пашпорти видавали спеціяльні бюра районних відділів міліції. На початку 1980-их років оплата за цей „документ" виносила в межах 10 крб. Це був немалий видаток (якщо взяти до уваги, що місячна платня становила 70-120 крб.).

Особливою графою була „національність" — нею вміло послуговувалися режимники і перекинчики. Адже „престижево" було вписати себе „русскім" за блага та тепле місце, які діставалися згодом.

Від пашпортного режиму не відмовилися й урядовці незалежної України. Щоправда, на „загальне бажання громадян" (чи справді було воно загальним бажанням?) розглядалося питання про скасування рубрики „національність", її повинно було замінити „громадянин України". Все решта залишилося без змін в новому зразку. Отже, як виказ ідентичности особи мусить існувати якийсь документ — це дискусії не викликає. Але чому Україна і далі послуговується цією недосконалою системою — чи не досить було виготовити однокарткову посвідку, як це було за Польщі чи як є сьогодні в Америці, — з фотографією та відбитком пальця (як відомо, дактилоскопія — справді унікальна метода ідентифікації).

(Закінчення на стор. 3)

Надія Чорна-Яременко

ДОКИ НАЦІЯ БОРЕТЬСЯ — ВОНА ЖИВЕ

III

Всі в таборі мали свої числа, за якими викликали в'язнів. Моє число — СВ-512. Були вони нашиті на плечах, рукаві, хустці, написані чітко на білому полотні. За невиконання наказу карали на 5 діб так званого „буру", з виходом на роботу вдень. Режим був жахливий. Капітан Бєляєв знав, яким способом придушити нашого брата. Бараки, себто будинки, в яких ми жили, були великі. В кімнаті було по 120 осіб. Вікна заґратовані, двері на замку. Писати можна було лише 2 листи на рік.

Вставали о год. 5-ій, йшли в їдальню на снідання. Був кухоль зупи, т. зв. „баланда" — це виключно вивар з гороху чи якоїсь крупи, на друге — ложка вівсяної пісної каші. Хліб давали від виробітку, залежно від того, на скільки відсотків заробили на об'єктах. Хліб був вагою 700, 800, 900 грамів. О 7-ій год. виходили на роботу бриґадами, в яких було 25-30 осіб. Працювали по 12 годин. Після вечері нас рахували і знову під замок. Незважаючи на строгий режим, ми не забували про спільні молитви, Служби Божі, Молебні та Хресні Дороги. Спільно відзначали всі свята. Ми були пригноблені нестерпним режимом і ніхто не мав надії на щось кращого.

Нарешті 5-го березня 1953 року сталося довгоочікуване чудо — не стало найбільшого ката кремлівського. Яка велика втіха огорнула нашого брата. Люди обнімалися, сміялися, але мовчки, розуміючи один одного. Всього цього не можна розповісти чи описати. Сконав пес, і всі молилися, щоб не воскрес!

Після смерти покищо нічого не мінялося на краще в нашому житті. Лише одне — з нас зняли нумери. Кінґірські конвої (ті військові, які водили нас з псами на роботу) дуже часто стріляли безпідставно в невинних. Наприклад, під час обіду дівчина попрала панчохи і повісила, щоб висохли, на дріт, який огороджував заборонену зону. Охоронець вбив її. Охоронці кидали в чоловіків махорку в заборонену зону і наказували підняти. Там їх і чекала смерть. На Великодні свята, ідучи на роботу, чоловіки привітали нас „Христос воскрес", ми відповіли і тут же — стрілянина розривними кулями. 16 осіб тяжко поранили, а інші не признавалися, що поранені, щоб уникнути покарання. Капітан Бєляєв повідомив, що прибувають т. зв. битовики, 650 осіб. „Битовиками" називали тих, які були засуджені не за політичною статтею, себто злодії, бандити і т. п. Він мав надію, що „битовики" будуть різати політв'язнів, тому що вони нас не любили. Однак сталося по-іншому. Наші хлопці на Великодні свята привітали їх і передали святочного гостинця, папіроси в тюрму, де вони відбували двотижневий т. зв. „карантин". Це їх зворушило до сліз і вони сказали: „Будемо разом пліч-о-пліч добиватися правди, свободи, однієї свободи!"

Знущанням не було кінця. Кожний в напруженні чекав чогось, якогось вибуху! „Битовики" домагалися з'єднати всі зони прохідними отворами в стінах. Ніхто з начальників не ішов на поступки, лише обіцяли. Тому битовики сказали: ми починаємо, а ви, політичні, себто „58-ма стаття", підтримуйте нас! І так сталося. 16-го травня 1954 року почалася операція. Хлопці з тюрми, друга і третя табірні зони, повилазили на дахи і свистом давали знак, щоб іти на перелом у стінах. З'єдналися всі табірні пункти і пробилися в господарську зону. Начальники організували військо проти наших хлопців, але тим разом неозброєне. Наші відступили, повилазили на мури, кидали камінями і відігнали військо. До вечора було тихо. Лямпочки освітлення, які були навколо табору, хлопці побили, а самі при помочі залізних та дерев'яних коликів пробили вхід до жіночої зони. І тут знову військо, але вже озброєне, і при помочі ракет, які запускали наші охоронці з висоти, вірвалося в господарську зону, вперше в історії ҐУЛаґу відкрили огонь по беззбройних і безборонних наших братах. Були вбиті і поранені. Хлопці ввійшли в жіночу зону. Вранці хлопці почали приготовлятися до самооборони. Ламали дошки, на яких ми спали, столи, і тільки з тим думали всі разом вийти на оборону на барикади, які спорудили з цегли на прольотах в мурах. Там складали каміння, били скло, щоб засипати очі нападаючим. Навколо в окопах сиділо військо зі скорострілами, чекаючи наказу. На прольотах чергували хлопці і дівчата, які повинні були давати сильним свистом знак, що наступає тривога.

(Закінчення буде)

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Про філателію і еріннофілію

Із зацікавленням прочитав я листа Маріяна Коця „Не забуваймо М. Черешньовського" у „Свободі" з 1-го лютого ц.р. Цей лист свідчить, що моя стаття у Альманаху УНСоюзу на 1996 рік „Леся Українка в дзеркалі філателії" читачів зацікавила. Вона теж дала нагоду М. Коцеві написати про творчість скульптора М. Черешньовського.

Скульптора М. Черешньовського пізнав я ще у 1947 році у таборі Міттенвальд, Німеччина, після його приходу з України із відділом УПА. Його творчість ціню і був би напевно не забув згадати про його пам'ятник Лесі Українці у Клівленді, якщо б випуск марок, про який згадує М. Коць, входив у рамки моєї статті. Очевидно, що згадка про скульптора М. Черешньовського була б коротка, така, як про інших людей, бо головна ціль статті — Леся Українка, а не люди, пов'язані з нею через філателію.

Гасло „Філателія" в Енциклопедії Українознавства, том. 9, стор. 3504 подає таке її визначення: „Замилування до поштових марок та ін. знаків поштових оплат, їх колекціонування і вивчення".

Словник української мови, том 10, стор. 591, Київ, 1979, пояснює так гасло „Філателія": „Колекціонування й вивчення поштових і гербових марок, ковертів і листівок із марками та штампами, а також інших засобів оплати поштової кореспонденції різних країн".

Отже філателія займається поштовими випусками, призначеними для оплат поштових посилок.

Поштові випуски пускають в обіг країни. Вони часом дозволяють деяким місцевостям вживати свої власні марки для льокальних посилок, наприклад, у колишній російській імперії існувала „Земська пошта".

Окремо стоїть так звана „Сіра полоса", щодо якої філателісти поділені — одні вважають її філателією, інші її туди не зачислюють. Це поштові випуски військових формацій, наприклад, УПА та таборів військовополонених і втікачів, якщо вони дійсно вживались до оплат чи то дозволу на пересилку поштових посилок.

Крім марок державна пошта випускає повністки (коверти та листівки). Штемплі (штампи) поштових станиць (поштамтів) та франкувальні машини, вживані різними організаціями (франкотипи) теж належать до філателії. Тому що франкувальні машини видає поштове відомство, наприклад, у ЗСА „Юнайтед Стейтс Постал Сервіс", навіть додана організацією купюра вважається частиною франкотипа. Це зрозуміли деякі наші організації у ЗСА та Канаді і замість випускати приватні марки вживали франкувальні машини у 1960-их та 1988 роках із відповідними рисунками української тематики.

Інші філателістичні матеріяли, які можуть використати українці у діяспорі, — це штемплі поштових станиць. Наприклад, заходами Союзу Українських Філателістів Австрії щороку поштова станиця Відня або іншого міста Австрії вживає декілька штемплів з українською тематикою. Під час річних виставок Союзу Українських Філателістів та Нумізматів у ЗСА та Канаді пошти цих держав вживають відповідні штемплі із українською тематикою.

У своїй статті про Лесю Українку використав я тільки філателістичні матеріяли. Марки музею у Клівленді, які М. Коць називає помилково „поштовими марками", належать до еріннофілії, яка охоплює недержавні випуски, недопущені до оплат поштових послуг. Ерінnофілія не входила у рамки моєї статті. Можна відзначити, що приватних ковертів та марок, виданих нашими організаціями для вшанування Лесі Українки, головно у 1971 році, у сторіччя її народин, доволі багато.

Андрій Даріян Сольчаник
Мідія, Па.

Марія Макуха

Про що співає вітер

Скільки сторіч віддзвеніло об небосхил,
Скільки у небі погасло світил.
Скільки людей відійшло вже у небуття,
Скільки пісень вже забуто без вороття.
І тільки зимової темної ночі
Можна почути, як вітер шепоче.
Легенди забутії розповідає,
Які лише він на землі пам'ятає.
Про що наспівує вітер знову і знов?
Про битву кривавую, чи про любов?
Чи про багаття, що згасло десь у снігах,
Чи про загиблого вовка десь у степах.
Чи як об скелі розбився десь корабель,
Чи як над морем підбитий стогнав журавель.
Чи про кривавії жертви поганським богам,
Чи про чарівних, прикрашених перлами дам?
То нагадає давно вже відмріяну мрію,
То кошеням замуркоче, то вовком завиє.
Цієї ночі, мабуть, не зачиню вікно —
Хочу послухать легенди, забуті давно.

(Поетеса — 15-літня середньошкільниця).

Київ, лютий 1995 р.

Любов Проць

* * *

Ліси тримають гнізда — ще порожні.
Лісам вже сниться сойчине пташа.
Небесними шляхами подорожні
На чорну тугу пралісу спішать.

Де остовпілі три старенькі сосни,
Де очманіла в криничках вода...
Дух воскресіння — молодий і млосний —
Лісам в зелені очі загляда.

Вони зійдуться на хмільнім бенкеті,
Піднявши трави, як тонкі списи.
Із келишка — веселої блакиті —
Ковтнуть старі і молоді ліси.

Один лиш він очима в ніч безсонну —
У них навік затвердла каламуть:
Ні птиць, ні нас до нього в мертву зону
Безпам'ятні стежки не приведуть...

Український...

(Закінчення зі стор. 2)

Пощо ускладнювати і виготовляти цілий „люксус" — таки варто поставити знак запитання, бо цей „пашпорт" справді можна без перебільшення подати до категорії „розкоші". Хоча є деяка диференціяція ціни — ті, що вперше його отримують, повинні заплатити 170,000 (сто сімдесят тисяч) тільки за сам пашпорт плюс за кольорову фотографію ще 600,000 купонів. Для решти ж громадян його ціна сягає... майже 1,000,000 купонів — 340,000 за пашпорт плюс фотографія 600,000. Мимоволі насувається запитання: навіть при „знижці" для тих, хто вперше отримує цей пашпорт, — звідки 16-річний український юнак чи дівчина можуть взяти таку астрономічну суму?

Повірте, люди добрі, коли видруковувала ці цифри, мороз пройшов по спині. Мільйон купонів! Та це ж грабунок з одного боку, дискримінація — з другого. Мільйон купонів — за що? Звичайно в сьогоднішній Україні оплата за „сяке-таке" виносить сотні тисяч, а за трошки краще „таке-сяке" — мільйони купоно-карбованців. Очевидно, що й українські мільйони дуже маловартісні (не хочу сказати — безвартісні, бо за ними стоїть пекельно тяжка праця чесних українців, які з подиву гідною наполегливістю поборюють післякомуністичну спадщину). Мільйон купонів за клаптик паперу, яким не прогодуєш і не зодягнеш родини, за мізерну платню, яку чомусь економісти вперто називають „середньою" — не можу зрозуміти, як можна виводити середнє поміж заробітком, який дорівнює навіть неповних 9 долярів на місяць, чим перебивається пересічна людина, та заробітком, який часами більший від заробітку в ЗСА.

Ставлю наголос на дискримінацію українців в Україні, що має таки явне місце, бо українець чи українка не можуть придбати українського пашпорта — державного документу, який вони як громадяни України повинні мати, а змушені послуговуватися „совєтським паспортом" — документом неіснуючої держави. Парадокс та й годі! Певне, можна сказати, що є багато бажаючих придбати новий документ, щоб назавжди забути про часи поневолення, але ніяк не спроможні через нічим невиправдану його дороженечу. Як розуміти це все?

До слова додам — „картка соціяльного забезпечення" в ЗСА коштує рівно „нічого" — винятки можуть складати тільки дрібні видатки за послуги, якщо особа не спроможна цього зробити сама, а вдається за допомогою. „Право їздити" виносить 17 дол. з фотографією, але це також не весь масток. Так що не бачу жодного логічного підґрунтя для астрономічної ціни українського пашпорта.

Не зайве додати й про закордонний пашпорт, який взагалі щодо ціни не вкладається в рамки здорового глузду. Виглядає, що українські урядовці недаремно їздять до Північної Америки, якщо звідти „привозять" досвід, то в першу чергу це досвід цін, бо кошт закордонного пашпорта — 8-14 млн. купонів.

Звичайно можна стверджувати, що український пашпорт доступний тільки мільйонерові!

Хотілося б знати, скільки громадян України на сьогоднішній день бажало б мати цей новий документ — український пашпорт, але через непомірну його дороженечу не можуть дозволити собі цього?

А яка ваша думка, шановні читачі?

Злочини...

(Закінчення зі стор. 1)

но о 10-ій годині ранку струснуло все навкруги. Земля ревла і гула. Здавалося, що настав кінець світу. Навколо нічого не можна було пізнати. Все, що раніше стояло вертикально, впало.

Впродовж 24 секунд тривала мертва тиша. Та раптом усе загуло і затріщало. Кратер газового вулкана зненацька ожив на повну силу. З його жерла вирвався газовий потік, змішаний з породою, і стрімко знявся вгору. Його висота сягала понад один кілометр. За якусь хвилину серед безмежної блакиті неба виріс велетенський бурий радіоактивний гриб. Він поволі став посуватися в бік Санжарів, де сходились Дніпропетровщина, Полтавщина та Харківщина. Його зловісна тінь впала на землю, закривши сонце від людей. Всі зрозуміли, що газова стихія виявилася сильнішою за атомний вибух і треба все починати спочатку".

Далі академік розповів, що ніхто не робив ніяких радіяційних дослідів у районі вибуху, результати ж його відчули на собі як самі підривники і спостерігачі, так і населення: „У всіх боліла голова, відчувалася ломота в кістках ніг та хребті. Піддослідні тварини лежали, мов неживі. Кури впали набік, а півні лежали догори ногами. Бджоли вилетіли з вуликів і попадали неподалік. А в селах у хатах вибило всі шиби, завалилися комини і печі, в стінах утворилися тріщини".

Відновлення мешкань за словами академіка тривало понад рік, але люди не знали правди про те, що сталося. А на місці вибуху далі тривала пожежа і все одно довелося гасити її за допомогою розкопування. Копали кільцевий кар'єр завширшки 400 метрів і 20 метрів глибини. Майже рік тривала боротьба з вогнем. Вигоріло понад більйон кубічних метрів газу.

Очевидно, із ліквідаторів тієї пожежі в епіцентрі радіяційного вибуху мало хто вижив. Але тих, хто вижив і знає правду, постійно гризе сумління. Одним з них є академік Р. Макар. Він вирішив, що народ України повинен знати про такі чорні експерименти Москви і комуністичного режиму на території України.

Редакція Газети „Вечірній Київ" закликала усіх, хто може засвідчити про викладений вище, чи будь-який інший подібний „експеримент" проти людства, відгукнутися на цю публікацію.

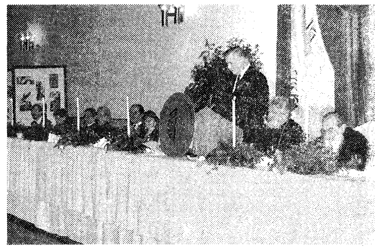
ФІЛІКС РОГАТИН, ВІДОМИЙ нюйоркський фінансист і капіталовкладник, який вже довшу хвилю намагається отримати призначення до Федеральної ради валютних резерв, змінив свою думку. Офіційні чинники стверджують, що, дізнавшись про сильний спротив зі сторони республіканців, він сам особисто написав листа президентові Биллові Клінтонові з проханням не брати його кандидатури під увагу на це становище. Одначе шеф персоналу Білого Дому Лїон Панетта попросив його здержатися з формальним відкликанням з уваги на заходи Адміністрації в Капітолю пов'язати його можливе призначення з поновленням Алана Ґрінспена на становищі голови Федеральної ради валютних резерв, яке вигасає 2-го березня.

В ІНТЕРВ'Ю для інформаційного агентства ІТАР—ТАСС президент Росії Боріс Єльцин ствердив, нібито „всі до одного члени президентської ради висловились за те, щоб він висунув свою кандидатуру на другу каденцію". Мовляв, цього кроку вимагає від нього „складна політична і економічна ситуація в країні". Тим часом російські політичні партії демократичного спорямування ніяк не можуть порозумітися щодо висунення спільного кандидата на пост президента. Більшість партій не хоче, щоб цим спільним кандидатом був президент Б. Єльцин. Співголова партії „Демократична Росія" Галина Старовойтова повідомила, що багато її однопартійців схильні підтримати Григорія Явлінського, однак ні в кого нема певности, що він переможе у виборах.

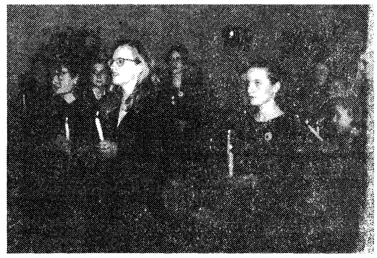
Бенкет-бенефіс розпочав відзначування 10-річчя Чорнобиля

Головний промовець бенкету-бенефісу Дж. Пеленс

Амбасадор А. Зленко промовляє до присутніх

Молоді учасниці бенкету в часі церемонії засвічення свічок (Світлине ред. Роман Воронович).

Савт Бавнд Брук, Н. Дж. — Тут в приміщенні Дому Української Культури відбувся в неділю, 4-го лютого бенкет-бенефіс, яким розпочато відзначування 10-річчя трагедії в Чорнобилі. Ця кругла річниця матиме ряд різного роду імпрез, які підготовляє Крайовий комітет Виклику Чорнобиля 96 з Олександром Кузьмою з Фундації Допомоги Дітям Чорнобиля на чолі, та до якого входять представники передових українських організацій в ЗСА. Саме цей комітет був ініціятором бенкету-бенефісу, який за моральною допомогою Архієпископа УАПЦ Антонія, пройшов з великим успіхом та зібрав понад 350 осіб добірної публіки і тим приніс не лише моральний, але й матеріяльний успіх.

Головним промовцем на бенкеті був Джек Пеленс, відомий фільмовий актор, українського роду, лавреат нагороди Оскара, який у своєму слові з видимим зворушенням підкреслив ширину трагедії, що її переживає і буде ще десятиріччями переживати український нарід, у зв'язку із довготривалою радіяцією, яка має силу 350 атомових бомб, і є відчутна не лише в Україні, але в сусідніх державах. Він повідомив присутніх, що є здивований незвичайною активністю Фундації Допомоги Дітям Чорнобиля та з радістю включається у дальшу працю цієї фундації для рятування дітей України, яких щораз більша кількість терпить та передчасно вмирає наслідком радіяції після атомного вибуху в Чорнобилі. Він закликав Уряд ЗСА збільшити свою фінансову допомогу для жертв атомної катастрофи у Чорнобилі, як також допомогу у медичному обладнанні та ліках.

Іншими промовцями на бенкеті були сенатор Френк Лотенберг і амбасадор України до ООН Анатолій Зленко. Цей останній заявив, що без світової допомоги не є можливо Україні боротися з наслідками катастрофи у Чорнобилі, так з уваги на фінансові кошти, як і на конечність медичної допомоги потерпілим та їх забезпечення.

В часі бенкету-бенефісу відзначено чотири особи за їхній вклад у допомогу жертвам трагедії в Чорнобилі: д-ра Юрія Харука за його фінансову та медичну допомогу, як директора реґабіліяційного центру в лікарні в лікарні у Джорджії, д-р Мону Майкелсен за її постачання медичного вивінування для рятування дітей-жертв радіяції у спеціяльній лікарні у Львові, пастора Володимира Домашовця з Української Євангельсько-Баптиської Церкви в ЗСА, який перший поспішив з фінансовою допомогою дітям Чорнобиля і робить це до сьогодні, і ред. Рому Гадзевич з „Українського Тижневика" за постійне вміщування матеріялів про трагедію в Чорнобилі.

Окремо відзначено Архиєпископа Антонія УАПЦ за його активну допомогу в організації бенефісу, що своїм успіхом став добрим початком широкозапланованої акції відзначування 10-ої річниці трагедії в Чорнобилі.

Серед учасників бенкету почесними гостями були Митрополит УАПЦ Константин, Єпископ УПЦ Всеволод і Єпископ УКЦ Василь Лостен, як також генеральний консул України в Ню Йорку Віктор Крижанівський.

Просфора 1-го Відділу СУА в Ню Йорку

В гостинній домівці Товариства „Самопоміч" у неділю, 28-го січня, 1-ий Відділ Союзу Українок Америки св'яткував свою традиційну Просфору при численній участі членок та їхніх родин. Присутніх було понад 80 осіб. Гарно прибрана заля і столи були лише додатком до Вертепу.

Вертеп зорганізувала Іванна Мачай. Просфору відкрила голова Відділу Лідія Магун, привітом членок і їхніх гостей, висловила свої новорічні побажання, а тоді всі заспівали „Бог Предвічний". Ганя Сєрант в імені Відділу склала Л. Магун подяку і велике признання за її невтомну і самопосв'ятну працю для Відділу і для цілої організації. На знак вдячности Стефанія Семущак вручила її корсаж. Л. Магун була приємно заскочена і всім зложила щиру подяку та передала ведення програми культ-освітній референції І. Мачай яка попросила Мелясю Гурин, донечку д-ра Осипа і Лариси Магун-Гурин. Маленька Меляся продеклямувала вірш „Зірка" та гарно заспівала „О Ніч Св'ята", а її старша сестричка Лариса з почуттям віддеклямувала „Благословенна Зірка Ясна". Діти були нагороджені рясними оплесками. Виявом великого св'яточного почуття було теж зложення найменшими гостями дарів Новонародженому Ісусові — польових квітів з України — маків і волошок Адріянкою Магун і жмутку збіжжя Максимом Магуном — дітьми д-ра Ігора і Лесі Магунів. Данилко Мачай — син мґра Олега і Надії Мачаїв подарував кошичок овочів. Програму теж збогатила культ-освітня референтка Наталія Мітрінга яка прочитала свою поему „В Ту Ніч" і доповідю „Роздуми про наше життя" — покрите буднями і присипане забуттям, але оперте на іскрі Христової правди і родинних традиціях. Христова любов кличе нас до самовержертв і відваги. Бог є з нами — він є в нас.

Новорічні привіти склала Рома Шуган, заступниця голови Окружної Управи, Л. Магун відчитала привіти від Українського Музею і неприсутніх членом. М. Шепарович членка 83-го Відділу відчитала дуже рідкісне побажання які присутні прийняли оплесками, після чого слідував спільний спів наших найбільш улюблених колядок. Ганя Сєрант вигосила віншування з нагоди Нового Року і нагадала що це є можливість для всіх дати свої пожертви на „Коляду".

На закінчення Л. Магун подякувала всім, які вклали багато труду для успіху нашої Просфори, тим що виступали, та за численну участь членок і їх гостей. Також подякувала Юрієві Костіву, господарю домівки „Самопомочі", за дозвіл провести в ній нашу Просфору, та всім за щедру „Коляду" яку призначено на потреби Відділу. Відспіванням колядки „Слава Богу Заспіваймо" було закінчено цей вечір.

Мар'яна Задоянна

ДЖОНАТАН ПОЛЛАРД, який сидить в американській тюрмі за шпигунство на користь Ізраїля, запевнив, що до цієї злочинної діяльности його змушував, серед інших, теперішній прем'єр-міністер Шімон Перез. Всупереч тому, що ізраїльський уряд продовжує стверджувати, нібито не має ніякого відношення до шпигуна, Дж. Поллард пише у своєму листі на ім'я прем'єра: „Пане Перез, дозвольте нагадати Вам, що саме Ви і Ваш уряд послали мене шпигувати для вас, тобто добувати життєво важливу інформацію, до якої Ізраїль не мав доступу. Ви докладно знали про мою діяльність. Ви знали, що я працював для добра Ізраїля".

МИНУЛОГО РОКУ ВІДОМИЙ зі своєї ролі „супермена" американський актор Кристофер Рів постраждав від нещасливого випадку під час кіннихописів. Цей випадок залишив його спаралізованим і в мобільному кріслі, а коштовне лікування зужило все медичне забезпечення. Тому приємною несподіванкою було повідомлення про те, що видавництво Рендом Гавз запропонувало йому видати його автобіографію, що напевно дла нього буде бажаним прибутком. К. Рів писатиме свою автобіографію з допомогою письменника та коментатора Роджера Розенблатта.

УКРАЇНСЬКЕ ЛІКАРСЬКЕ ТОВАРИСТВО

УЛТПА — ВІДДІЛ ІЛЛИНОЙ

ділиться сумною вісткою зі своїми членами і громадянством, що у вівторок 23-го січня 1996 р. відійшов у вічність лікар у Чикаго

св. п.

д-р мед.

СТЕПАН ПАВЛИНСЬКИЙ

Управа Відділу висловлює родині глибокі співчуття.

23-ій КУРІНЬ У.П.С. „ХМЕЛЬНИЧЕНКИ" повідомляє зі смутком, що в дні 20-го січня 1996 р. по тяжкій недузі упокоївся в Бозі наш член

бл. п.

пл. сен.

ТАРАС ЛЕВИЦЬКИЙ

ПОХОРОННІ відправи відбулися 26-го січня в церкві св. Духа на Брукліні, Н.Й.

ПОХОРОНЕНО на цвинтарі св. Духа в Гемптонбурґу, Н.Й.

Замість квітів складаємо 50 дол. на Фонд Дітей Чорнобиля.

У глибокому смутку повідомляю приятелів і знайомих, що 8-го листопада 1995 року відійшов у вічність на 73-му році життя мій найдорожчий ЧОЛОВІК

бл. п.

ВАСИЛЬ МЕЛЬНИК

Залишив у глибокому смутку:

дружину — АННУ

трьох братів

одну сестру

вуйка

тету в Канаді.

Твоя любов і усміх залишається в наших серцях навіки.

Праця ККДУ в 1995 році

Координаційний Комітет Допомоги Україні (ККДУ) до 20-го травня 1995 року діяв під головуванням Володимира Баранецького. У цьому дні в Рамада Готелі в Іст Ґановер, Ню Джерзі відбулися 3-ті загальні збори комітету. Присутніх на зборах було 29 делеґатів від співпрацюючих з ККДУ організацій, а ще шість прислали свої уповноваження для голосування.

Збори відкрив голова В. Баранецький і привітав присутніх делеґатів і гостей. Після вибору президії зборів у складі: проф. Роман Воронка — голова, Василь Василів і Дам'ян Ліщинський — секретарі та комісій — мандатної, номінаційної і резолюційної, приступлено до переведення програми.

Звіт про пророблену працю ККДУ здав голова В. Баранецький підтверджуючи, що допомога ККДУ, як передбачено статутом, була спрямована на процеси демократизації України: це включало видання підручників для шкіл України, підготовка курсу для вчителів історії, підтримка демократичної преси, допомога студентам і науковцям України та інші проєкти. Вичерпні звіти подали — секретар В. Василів, скарбник Ростислав Мілянич, голова Фонду Допомоги Школам України Володимир Воловодюк і голова Комітету Науки і Освіти проф. Роман Андрушків. Після дискусій над звітами екзекутиви ККДУ, приступлено до звітів співпрацюючих організацій. Звітували: Наталія Іванів — Золотий Хрест, Дам'ян Ліщинський — Українсько-Американська Координаційна Рада, Михайло Герець — Американці за Демократизацію України, д-р Роман Ричок — Приятелі Руху Північного Ню Джерзі, д-р Євген Федоренко — Шкільна Рада при Українському Конґресовому Комітеті Америки, Дамян Ґеча — Комітет Допомоги Україні, Центрального Ню Джерзі, Богдан Жеребецький — Комітет Допомоги Україні, Черрі Гіл, д-р Богдан Ткачук — Приятелі Руху, Чикаґо, Надія МкКоннел — US — Ukraine Foundation, д-р Василь Маркусь — Комітет Зв'язку і Інформації із Закарпатською Україною, д-р Степан Ворох — Фундація Піддержки Дипломатичних Місій України, Володимир Король — Організація Гуманітарної Допомоги України — Норт Порт і д-р Анатолій Лисий — Комітет Допомоги Ук-раїні, Міннеаполіс. Після загальної дискусії вибрано, нову екзекутиву ККДУ; В . Воловодюк — голова, проф. Роман Воронка — перший заступник, Христина Мельник — заступник, проф. Роман Андрушків — голова Комісії Науки і Освіти, Ростислав Мілянич — скарбник, Василь Василів — секретар і Володимир Баранецький — голова Ради Директорів. Почесним членом екзекутиви обрано д-ра Богдана Бурачинського.

Резолюції цих зборів були спрямовані на підтримку проєктів які сприяють

а) Науці і освіті

б) Національному усвідомленні населення України, головно в східних і південних областях

в) Демократизації України.

Керуючись постановами Загальних Зборів, попередня як і нова екзекутиви ККДУ діяли згідно з їхніми директивами.

А. Наука і Освіта.

1. Хрестоматія Української Літератури XX-століття „Українське Слово“.

Тритомне видання хрестоматії, яке появилось в квітні 1994 року 100-тисячним тиражем і вповні фінансоване Асоціяцією Українсько-Американських Сеньйорів міста Маямі, було розіслане, за директивою Міністерства Освіти, школам України і бібліотекам. Кошт видання цього тритомника 136,000 дол. З огляду на великий попит, видавництво Русь, на власний кошт, додрукувало додаткових 50 тисяч, які вповні розпродані. Дуже прихильні і конструктивні відгуки на це видання появились на сторінках преси України, — в радіо і телебаченні. Взявши до уваги побажання літературознавців України, рішено доповнити це видання 4-им томом, що було здійснене в грудні 1995 року ціною 122,516 дол. Увесь 100-тисячний тираж цього тому буде безкоштовно розісланий Міністерством Освіти школам і бібліотекам України по цьому самому графіку як і попередні томи.

2. Курс історії України.

„Якщо ми думаємо про виховання патріотів України, то в першу чергу треба виховати виховників“ (інтерв'ю „Свобода“, 22-го вересня 1995 р.). Цим моттом керувалась екзекутива ККДУ коли апробувала переведення курсу історії України для учителів шкіл України. Курс відбувся у Києві від 13-го червня до 15-го липня 1995 року для 62 освітян, які представляли всі області України, Крим, Молдову і Якутію, мали змогу поглибити свої знання з історії і культури України. Курс був переведений під еґідою Міністерства Освіти, Інституту Українознавства і Інституту Підвищення Кваліфікацій Учителів. Відповідальний за програму проф. Тарас Гунчак. Доповідачами були кращі науковці України та діяспори. На закінчення курсу, всі учасники одержали від Міністерства Освіти посвідки підвищення кваліфікацій. Кошти курсу в сумі 19,075 дол. були вповні покриті Фондом Допомоги Школам України при ККДУ. Плянується повторити подібний курс у 1996 році.

Також п'ятимісячні курси історії України та літератури проводив у Державному Педагогічному Інституті в Слав'янську проф. Ратґерського Університету, Віталій Кейс для 160 учителів тих предметів в школах Донецької області. Він теж читав чотири лекції з цих предметів на Донецькому Університеті. Всі підручники та матеріяли були уфундовані ККДУ.

3. Видання книжок для шкільної молоді.

Процес виховання нового національно свідомого покоління починається з дитинства. Починається воно читанням мамою казочок дитині, які написані рідною мовою. На жаль, у сьогоднішній Україні цих книжечок важко знайти. Зате є гори книжечок написаних мовою ще недавнього окупанта. Беручи під увагу цю критичну ситуацію, екзекутива ККДУ вирішила бодай частинно зменшити цю прогалину. Нав'язано контакти з Українськими Працівниками Літератури для Дітей і Молоді (Канада) і видавництвами в Україні в справі видання бодай кількох книжечок для дошкілля. Про допомогу у фінансуванні цього проєкту екзекутива ККДУ, звернулась листовно до діючих Комітетів Допомоги Україні й українських кредитівок. До 31-го грудня на руки екзекутиви вплинуло від українських кредитівок 8,950 дол. „Самопоміч“ Ню Йорк — 7,500 дол., „Самопоміч“ Сиракюз — 500 дол., „Самопоміч“ Нюарк — 500 дол., Кредитівка СУМА Йонкерс — 250 дол., Українська Кредитівка Міннеаполіс — 100 дол. Очікуємо дальших пожертв.

4. Стипендії для студентів і науковців.

На прохання Української Республіканської Партії Екзекутива ККДУ вирішила надати стипендії в сумі 650 дол. студентові економічного факультету Національної Академії Наук Ростиславові Онищуку. Надано додаткову фінансову допомогу (supplementary funding) шістьом студентам з України (стипендистам Українських Університетів) на загальну суму 1,350 дол. з фонду ККДУ, та п'ятьом студентам з фонду Приятелів Руху Північного Ню Джерзі на загальну суму 1,200 дол. Ця підтримка була потрібна щоб згадані студенти могли втриматися на стипендіях, які не покривали повних коштів прожитку, а тільки видатки на навчання.

5. Допомога в науці.

Розіслано інформації про стипендійні програми REAP, COBASE, CAST, TWINING і CRDF до університетів та інститутів України, та надано поміч кільком студентам та науковцям у внесені аплікацій на ці програми.

Нав'язано контакт з Чернівецьким Університетом і отримано згоду на спроваджения 5-ох студентів зі східньої діяспори на студії україністики в цьому університеті, згідно з проєктом УВКР „Східня Діяспора“. („Навчання студентів українців східньої діяспори в учбових закладах України“).

Замовлено „Abstracts on Diskettes“ для наукового центру у Львові, за фінансовою допомогою ККДУ, кредитівки „Самопоміч“ в Нюарку та товариством Приятелі Руху Північного Ню Джерзі на суму 1,124 дол.

Б. Національне Усвідомлення.

1. Спроваджування Дітей зі східніх і південних областей.

Спроваджування дітей зі східніх і південних облас-тей України — акції не нові. Вони, у малому маштабі були переведені у минулих роках поодинокими організаціями, і перші посіяні зерна вже проросли. У Донецьку група дітей, котрі перебували на святах в Галичині, ходили цього року з вертепом. ККДУ розуміючи вагу такого усвідомлення, надав фінансову допомогу у переведенні подібної акції на Різдвяні Свята 1996 року. Підписано угоду з Українською Республіканською Партією на спроваджування 300 дітей з Донецької, Дніпропетровської і Полтавської областей до Галичини на час від 3 до 10-го січня 1996 року. Кошти в сумі 6,250 дол. вповні покрив ККДУ. З жалем стверджено, що на звернення ККДУ до української громади про фінансову допомогу, по 31 грудня 1995 року покищо вплинуло всього 3,918 дол. від 3 організацій і 61 родини.

2. Допомога „Червоній Руті“.

У травні в місті Севастопіль у Криму відбувався 4-ий Всеукраїнський фести-валь „Червона Рута“. Ось як про цей фестиваль висло-вився командуючий військово-морськими силами Укра-їни контр-адмірал О. Рижен-ко:

„Завдяки фестивалю тисячі військово службовців нашої фльоти прилучилися до української мови та культури... фестиваль „Червона Рута“ переконливо засвідчив, що саме сучасна українська пісня і музика є на сьогодні одним з кращих засобів національно-патріотичного виховання молоді“.

ККДУ передав на руки Тараса Мельника, директора фестивалю 8,000 дол. на монтаж і тиражування відео і авдіо записів, і також звернувся зі закликом до інших організацій підтримати фестиваль „Червона Рута“. У місяці грудні, ККДУ одержав на потреби „Червоної Рути“ додаткових 2,200 дол. від організацій, які допомагають Україні (Центральне Ню Джерзі — 200 дол., Клівленд — 1,000 дол. і Дітройт — 1,000 дол.). Сума 2,200 дол. була передана „Червоній Руті“ у січні 1996 року.

3. З'їзд Української Інтеліґенції.

У листопаді в Києві відбувся з'їзд Української Інтеліґенції. Створено Конґрес Української Інтеліґенції на чолі з Іваном Драчем.

4. Міжнародний Конґрес Політичних В'язнів Комуністичних Режимів.

З ініціятиви політичних в'язнів, що об'єднані у Всеукраїнському Товаристві Політичних В'язнів і Репресованих 7-8 листопада в Києві переведено Міжнародний Конґрес Політичних В'язнів Комуністичних Режимів. Участь у конґресі взяли колишні в'язні з 22-ох країн світу. ККДУ допоміг фінансово у переведенні цього конґресу сумою 2,000 дол. ККДУ на цьому конґресі репрезентував голова В. Воловодюк.

В. Демократизація Укра-їни.

1. Українська Всесвітня Координаційна Рада.

ККДУ як член основник Української Всесвітньої Координаційної Ради активно підтримував цю центральну установу в її організаційному становленні, запланованих акціях та задумах. Уважаємо, що УВКР може і повинна сповнити важливу ролю в координації програм та дій українських громадських організацій в Україні і діяспорі. ККДУ, отже, не тільки точно вплачує річні вкладки та додаткові пожертви на визначені проєкти, але також беручи участь в усіх зборах УВКР вносить свої ідеї у програму завдань та плянів УВКР. На всіх зборах наш комітет був репрезентований кожночасним головою, окрім Слобожанського Великодня весною 1995 року, в якому взяв участь д-р А. Лисий як представник ККДУ. На зборах 10-го грудня 1995 року ККДУ репрезентував В. Воловодюк.

2. Допомога часописам і журналам.

У співпраці із комітетом „Рука пресі України“ із Дентом Меріленд, ККДУ надало фонди на придбання комп'ютерно набиральної системи для відомої української газети в Одесі „Чорноморські Новини“ на суму 6,000 дол. Таку саму систему закупили газети „Молодь України“ та журнал товариства політв'язнів „Зона“ на спільне уживання коштом 6,000 дол. ККДУ надав фонди на дорівняльній базі, а саме, коли „Рука пресі України“ надіслала половину коштів, ККДУ виділив другу половину і занявся допомогою із закупом в Україні.

Завдяки жертвенності д-р Марії Фішер-Слиж, ККДУ надало допомогу журналові „Всесвіт“ 2,000 дол., дитячому журналові „Веселка“ 500 дол. та газеті „Українська Газета“ 1,000 дол.

ККДУ по дуже зниженій ціні, закупив ряд уживаних комп'ютерних систем типу XT, які передано для вжитку організаціям і поодиноким особам в Україні. ЗУДАК одержав 10 систем, які переслав школам Дніпропетровська. Місія України при ООН одержала три такі системи.

Цією дорогою екзекутива ККДУ складає щиру подяку всім організаціям і родинам, які прийшли з допомогою Україні у цей так критичний для неї час. Ми свідомі цього, що наша допомога є лиш маленькою частиною цієї помочі, яку Україна сьогодні потребує.

Якою буде допомога ККДУ в майбутньому залежить від Тебе, дорогий читачу. Ваші пожертви просимо пересилати на адресу: Coordinating Committee to Aid Ukraine, 66 Susan Drive, Chatham, N.J. 07928.

Екзекутива ККДУ

ПОВІДОМЛЕННЯ

для членів 421-го Відділу у Регіна, СК

З днем 1-го березня 1996 року обов'язки секретаря 421-го Відділу перебирає новий секретар П. Лінда М. Ваймер. Просимо членів звертатися у всіх справах членства та забезпечення в УНСоюзі і вплачувати вкладки на адресу:

Mrs. Linda M. Weimer
907 Hopkins Crescent
Regina, SK S4X 2N2
(306) 545-0118